

FORENINGSMEDDELELSER

Dansk kulturhistorisk Museumsforenings Aarsmøde i Helsingør den 30. August 1946.

Mødet, der begyndte Kl. 9.30, holdtes i Karmeliterklostrets Laxmand-Sal. Museumsdirektør Klem valgtes til Dirigent og bød Velkommen til Helsingør. Følgende 35 Museer var repræsenterede: Helsingør, Kronborg, Frederiksborg, Frederiksværk, Hørsholm, Roskilde, Køge, Holbæk, Kalundborg, Næstved, Odense, Bogense, Hjørring, Nykøbing M., Aalborg, Hobro, Oldsagssamlingen og Den gamle By, Aarhus, Gammel Estrup, Horsens, Odder, Vejle, Kolding, Fredericia, Herning, Haderslev, Rosenborg, Tøjhusmuseet, Landbrugsmuseet, Københavns Bymuseum samt Nationalmuseets 1., 2., 3., 6. og 7. Afdeling.

Dagordenens Punkt 1: *Formandens Beretning* var omdelt i Forsyk. Kredslæge Møller udtalte:

Ligesom Aarsmødet i 1943 maatte opgives, saaledes mente Bestyrelsen ogsaa at burde aflyse Aarsmødet i 1945 paa Grund af de vanskelige Rejse- og Hotelforhold, uagtet den tyske Besættelse ophørte 5. Maj, og de fem lange, onde Aar saaledes var endt. I 1944 fandt Aarsmødet jo Sted i København, skønt det efter Reglerne burde have fundet Sted i en Provinsby. Denne Gang mente vi da, ligesom Dansk historisk Fællesforenings Styrelse, at nu skulde det holdes i en Provinsby.

Foreningens *Medlemstal* er steget med to fra 79 til 81, idet Faarevejle Museum i Faarevejle og Langelands Museum i Rudkøbing er indmeldt. Jeg byder de to ny Medlemmer velkommen!

Siden sidste Møde er ved Døden bortkaldet fire Museumsledere:

12. Maj 1944 døde Guldsmedemester *Holger Kyster*, født 1872, Formanden for Museet for Koldinghus Len. Som Haandværksmester i sin Fødeby fra 1898 vandt han ualmindelig stor Anseelse. Han gik ogsaa ind for at bevare sin Fødeby Koldings Fortid og Kultur minder. 1929 blev han Formand for Museet, som han omordnede med Støtte af sin Hustru Emma, født Lindemann. Hans

sidste Aar var tunge paa Grund af Hustruens Død og hans egen Sygdom. Museet blev hans Arving, idet han efterlod det sit Indbo og sine Kunstsamlinger.

18. Januar 1945 døde Apoteker *Regnar Olufsen*, f. 1873, fra 1925 Formand for Morslands hist. Museum i Nykøbing M. Gennem c. 35 Aar tog han sig med aldrig svækket Ildhu af sit Museum, som han ofrede al sin Fritid, og endnu i sine sidste Aar lykkedes det ham paa meget væsentlige Punkter at udvide og forbedre Lokalerne i Dueholms gamle Klosterbygning. Museet vil staa som et Monument over hans uselviske Arbejde, og vi vil mindes ham som en trofast Deltager i vore Møder.

7. April 1945 døde Apoteker *Peter Toft*, født 1872. Fra Stiftelsen af Tønder Amts og Bys Museum i 1923 virkede han for den ny Institution, hvis Formand han blev 1925, og hvis Samlinger præges af hans store Interesse for gammel vestslesvigsk Kunstindustri. Museets Vækst og Ordning skyldes hans ihærdige Arbejde.

8. November 1945 døde Forretter *Jens Alby*, født 1880, Formand for Djurslands Museum, Grenaa. Væver af Fag var han som Socialdemokrat ivrigt interesseret for sin By, i hvis offentlige Liv han tog virksomt Del, og som Leder af Museet lykkedes det ham under vanskelige Forhold at sikre dets Fremtid. Hans Indsats er et Vidnesbyrd om, at Museernes Sag er en Folkets Sag.

Vi har ogsaa mistet en af vore sikreste Støtter, Folketingsmand, Statsrevisor *I. S. Vanggaard*. Det er her ikke Stedet at omtale hans Virksomhed som Politiker og Rigsdagsmand. Men Provinsmuseerne er ham i høj Grad takskyldig. Det var paa hans Forslag og ved hans Indflydelse i Rigsdagen, at de kulturhistoriske Museer i Provinsen 1935 fik Del i Klasselotteriets Overskud med 20,000 Kr. aarlig til Indkøb af særlig værdifulde Museumsgenstande og til Konservering. Og Provinsmuseerne skylder ham navnlig i høj Grad Tak for den store Hjælp, han ydede os ved Forhandlingerne i 1939 og senere, der gik forud for Udsendelsen af Undervisningsministeriets Regler af ²⁶/₉ 1941, og hvorved Statens Tilskud forøgedes i væsentlig Grad, om end ikke i den Maalestok som Vanggaard og vi ønskede. Iøvrigt har Vanggaard en Tid lang været Medlem af Bestyrelsen for Vendsyssels Museum.

Ære være disse gode Mænds Minde!

Under det frygtelige Tryk, der hvilede over os alle indtil 4. Maj om Aftenen 1945, kunde der ikke virkes for Provinsmuseernes Sag. Men ligesom Landet en Tid administreredes uden Regering, saaledes arbejdedes der ogsaa — om end i langsomt Tempo — i det officielle *Museumsnævn*, hvori jeg som Foreningens Formand

har repræsenteret Foreningen, og hvori Professor Brøndsted er Formand, og Museumsinspektør C. A. Jensen er tredje Medlem.

Her er der afholdt 6 Møder, paa hvert Møde blev talrige Sager drøftet og behandlet. De ny »Regler« er jo paa en Maade de statsunderstøttede og de statsanerkendte Museers Grundlov. De indførte det ny Begreb: »Statsanerkendelse« og den ny Gruppe: »Centralmuseer«. Statsanerkendelse medfører vel ikke Ret til Statstilskud, men saadanne Museer har Ret til at kunne komme i Betragtning ved Andragender om Tilskud fra Fællesbevillingen (»Lotteripengene«), og de vil faa Tilsyn af og saglig Vejledning fra de Tilsynsførende, ligesom Statsanerkendelse nu er et nødvendigt Led for at faa Statsunderstøttelse. Men »Reglerne« indførte ogsaa Pligt for de statsunderstøttede og statsanerkendte Museer til at have Love, der opfylder visse Krav, der blandt andet angaar Museets Virkeomraade. Museumsnævnet tilsendte derfor ogsaa disse til Vejledning et Modeludkast til ny Love.

Museumsnævnet har da ogsaa i de to Aar behandlet ikke færre end 32 Museers Love, og Behandlingen af hvert enkelt Museums Love har tilmed som Regel fundet Sted i flere Møder. Det er navnlig Kravet om Museernes Virksomhedsomraade, som det har knebet med og har krævet Henvendelser fra Nævnet. I adskillige Tilfælde har Nævnet foranlediget, at flere Nabomuseer ved direkte Forhandling indbyrdes søgte at finde de naturligeste Grænser for hvert enkelt af disse Museer.

Statsanerkendelse er anbefalet af Nævnet for 11 Museers Vedkommende — som Regel paa Betingelse af Ændringer af deres Love. I Aarene 1943—1946 har Ministeriet givet følgende Museer Statsanerkendelse: Skagens Fortidsminder, Frederiksværk og Omegns Museum og Møns Museum i 1943. Nyborg Museum og Aabenraa Museum i 1944. Odder Museum, Vestfyns Hjemstavnsgaard og Roskilde Museum i 1945. Falsters Minder i Nykøbing Falster, Gilleleje og Omegns Museum, Skive Museum, Nordfyns Museum i Bogense og Langelands Museum i Rudkøbing i 1946.

To Museer, Køge og Thisted, blev anbefalet til at høre til *Centralmuseernes Kategori*. To Museer (Museet for Koldinghus Len og Morslands Museum) har andraget om *Godkendelse af Museets ny Leder*.

Nævnet har ogsaa foreslaaet Fordelingen af *Dispositionsbevillingen*, hvoraf kun de statsunderstøttede kan faa Tilskud. I 1944—45 fik Køge Museum 800 Kr. til Montrer, Stiftsmuseet i Maribo 4100 Kr. til Omordningsarbejder, Vendsyssels Museum i Hjørring 4000 Kr. til Omordningsarbejder, Ringkøbings Museum 500 Kr. til Montrer og Sønderborg Museum 900 Kr. til Omordning. Ialt

10,300 Kr. I 1945—46 fik Køge Museum 500 Kr. til Installation, Holbæk Museum 5000 Kr. til Indlægning af Centralvarme, Næstved Museum 1150 Kr. til Dragtmontrer, Aarhus historiske Museum 1970 Kr. til Montrer. Ialt 10,120 Kr.

Som sædvanlig er Dispositionsbevillingen altfor lille, hvorfor ikke alle Andragender har kunnet imødekommes, og andre har maattet nedskæres.

Fællesbevillingen (»Lotteripengene«) til Indkøb af særlig værdifulde Museumsgenstande og til Konservering administreres af Nationalmuseet; dette har givet mig Lejlighed til at udtale mig, før Indstillingen fremsendes til Ministeriet. Herfor vil der senere paa Dagsordenen blive gjort Rede.

Da *de gamle Pengesedler* var afløst af ny, rettede jeg paa Foreningens Vegne en Henvendelse til Danmarks Nationalbank om, at der til hvert Provinsmuseum maatte blive overladt et Sæt af de inddragne Pengesedler. Banken nærede alvorlige Betænkeligheder ved det store Antal, men den forhandlede dog med den Tilsynsførende for de historiske Afdelinger, Mag. C. A. Jensen, og det foreløbige Resultat er blevet, at Nationalbankens Seddelfag ved en Skrivelse af 10. Januar 1946 har erklæret sig villig til at reservere 25 Sæt for Provinsmuseerne — men med følgende Tilføjelse: »da der ikke kan være Grund til at udstille Sedlerne foreløbig, mener vi, at det vil være bedre at vente nogle Aar med Udløringen, og beder Dem til sin Tid atter at rejse Spørgsmaalet.«

Museumsforeningen har derefter takket Nationalbanken for dette Tilsagn og udtalt, at Foreningen til sin Tid atter skal rejse Spørgsmaalet. Sedlerne kommer da nok en Gang, men vi opnaede altsaa ikke at faa et Sæt af hver udgaaet Pengeseddel til *alle* Provinsmuseer men kun til de statsunderstøttede som dem, der har de største Møntsamlinger.

Jeg kommer nu til den største Sag, som har beskæftiget os meget. Det er *Krigsforsikringsloven om Løsøre*.

I Februar 1945 henvendte et af vore Medlemmer, Odder Museum, sig til mig i en Skrivelse angaaende Loven om Krigsforsikring af Løsøre og dens Betydning for Museets Økonomi — senere strømmede kraftige Klager ind til mig fra andre Museer. Vi fik da snart oplyst, hvilken Lov det drejede sig om. ¹²/₄ 1940 havde Rigsdagen vedtaget en Lov om Krigsforsikring af Løsøre, hvori det hed, at blandt andre var Museers Løsøre undtagne fra Lovens Bestemmelser. Men en Lovændring af ⁸/₇ 1943 slettede Bestemmelsen om, at Museer var undtagne, hvilket dog fremdeles gjaldt

Statens Museer. Efter denne Lov skulde da alle andre Museer end Statens betale et foreløbigt Forsikringstillæg paa indtil $\frac{1}{2}$ pCt. halvårlig af Museets Forsikringssum, og ved Opgørelsen efter Krigen blev Museerne pligtige til at betale indtil 5 pCt. af deres Forsikringssum.

Om denne særlig for Provinsmuseernes Økonomi alvorlige Lov havde Bestyrelsen intet Kendskab haft, som Følge af Landets Besættelse blev Offentligheden slet betjent med Efterretninger om Rigdagens Forhandlinger, og ingen havde ment, at der var nogen Anledning til før Lovens Vedtagelse at søge en Forhandling med den Forening, der repræsenterede Landets samtlige kulturhistoriske Museer. Nu ved vi, hvem denne usalige Lovændring skyldes; det var Formanden for Kunstmuseerne i Provinsen, hvis Forening aldrig har haft Kontakt med vor, skønt Kunstmuseerne jo med ganske faa Undtagelser har Tilknytning til de kulturhistoriske Museer. Og samme havde da heller ikke følt sig foranlediget til forinden at tage os med paa Raad, skønt kun 15 af de 69 Provinsmuseer, der er vore Medlemmer, har en Kunstafdeling, hvoraf nogle tilmed er ganske ubetydelige.

De i Lovændringen fastsatte Takster kom saa højt op, fordi Museernes Løsøre blev sat i Fareklasse med Erhvervsløsøre, for hvilket Præmien var 10 Gange saa høj som for almindeligt Løsøre: 1 pCt. aarlig mod 1 pro mille, og Maksimalpræmien var ogsaa 10 Gange saa høj: 5 pCt. mod 5 pro mille.

Men hvorfor i Alverden skulde Faren for Museernes Løsøre ved Bombning eller Ildspaesættelse under Krigen være større end for almindeligt Løsøre? Det skulde dog synes at være alt andet end indlysende. Og tilmed har ingen af de kulturhistoriske Museer forretningsmæssig Karakter. Der er da heller intet Museum her i Landet, hvis Samlinger har lidt nogensomhelst Overlast under Besættelsen.

Provinsmuseernes Forsikringsbeløb er selvfølgelig af meget forskellig Størrelse, det varierer for de størstes Vedkommende fra 600,000 Kr. til over 1 Million, for ret manges Vedkommende fra 100,000 Kr. til 200,000 Kr. og for andre, mindre Museers Vedkommende fra 25,000 Kr. til 75,000 Kr. Men jo mindre et Museum er, des mindre er det i Stand til at bære uventede økonomiske Byrder.

Da Styrelsen blev klar over, at Museernes Økonomi kunde blive helt ødelagt og deres Virksomhed lammet ved denne Lovændring, sendte vi 3. Juli 1945 en længere motiveret Skrivelse til Undervisningsministeriet, hvori vi androg om Bistand og Hjælp i denne Sag, eventuelt ved Dispensation fra Lovens Bestemmelser, ellers ved ekstraordinær Statsstøtte.

Paa Foranledning af Undervisningsministeriet skrev Nationalmuseets Direktør 21. August en Redegørelse til Ministeriet, hvori han bekræftede Rigtigheden af vore Oplysninger og fremhævede, at Provinsmuseerne er ideelle, uforretningsmæssige Kulturinstitutioner. Han henstillede indtrængende, at der ydes de kulturhistoriske Museer Støtte i denne Sag, eventuelt ved at der foreløbig gives dem Henstand med Betaling af Forsikringsbidragene, indtil der kan foreligge en samlet Oversigt over disses Størrelse.

Senere havde jeg en personlig Samtale med Departementchefen i Undervisningsministeriet og 27. September en Konference med Fuldmægtig Koch sammesteds om denne Sag; men iøvrigt hørte jeg derefter intet fra Ministeriet trods Aftale herom.

Hertil kom, at der ogsaa vilde følge Udgifter til Opfyldelse af *Lov af 22/12 1939 om Krigsforsikring af Bygninger* for de Museer, der selv ejer deres Bygninger. Men herom forelaa der endnu ingen Erfaringer.

Efterhaanden indsaar jeg, at en anden Vej ogsaa maatte forsoeges: Henvendelse til Rigsdagen, hvorfor jeg gjorde indledende Skridt til at faa en Samtale herom med fhv. Indenrigsminister, Folketingsmand *Bertel Dahlgaard*. Da henvendte Museumsinspektør ved Statens Museum for Kunst, Erik Zahle, sig til mig paa Provinsens Kunstmuseers og disses Formands Vegne med Forslag om, at vi i Fællesskab skulde søge at faa en Sammenkomst med Hr. Dahlgaard. Denne fandt Sted 29. November 1945. Han lovede at undersøge Mulighederne for en Hjælp til Museerne. Senere bad han mig om at sende ham en længere skriftlig Fremstilling af hele Sagen, hvori jeg 9. December 1945 bl. a. udtalte, at vi maatte haabe, at Staten ved en særlig Bevilling godtgjorde alle de kulturhistoriske Museer, som Staten ikke ejer, de Udgifter, som disse hver især i Henhold til disse to Love har haft og kan forventes at faa. Og som Bilag hertil sendtes 2. Januar 1946 efter Anmodning fra Hr. Dahlgaard en Liste i tabellarisk Form med Oplysninger om alle herhenhørende Spørgsmaal, der var udarbejdet paa Grundlag af et Spørgeskema, der var sendt til alle kulturhistoriske Museer, der ikke ejedes af Staten, og som er vore Medlemmer, ialt 69. Det undrer mig, at ikke alle Museer hurtigt svarede, og at nogle, væsentligt de smaa Museer, slet ikke svarede.

9. April 1946 fremsendte Hr. Dahlgaard det Forslag, som Undervisningsministeriet havde stillet og som »kunde forventes vedtaget i Finansudvalget«. Dette Forslag gik ud paa følgende: »Der stilles en 3-aarig Bevilling paa ialt 150.000 Kr. til Raadighed til Ydelse af ekstraordinær Statsstøtte til *statsanerkendte* Museer til Udredelse af de paa Museerne paalignede Bidrag til Krigsforsik-

ringsfonden for Løsøre. . . . , idet Finansministeriet dog under Forudsætning af, at der ikke ved stedefunden Samraad mellem Finansudvalget og Undervisningsministeriet er truffet nærmere Bestemmelser om Vilkaarene for den paatænkte Statsstøtte, har henstillet, at Tilskuddet i hvert enkelt Tilfælde ikke overstiger 50 pCt. af vedkommende Museums Bidrag til Krigsforsikringsforbundet, samt at det betinges af, at der fra anden Side ydes et ekstraordinært Tilskud af mindst samme Størrelse. Man kan derimod tiltræde, at det fastsættes, at Tilskuddet som Regel ikke maa overstige 50 pCt. af vedkommende Museums Bidrag til Krigsforsikringsforbundet«.

Hovedpunktet i dette Forslag er nu vedtaget og den treaarige Bevilling paa ialt 150,000 Kr. gennemført. Den vil blive fordelt mellem alle statsanerkendte og statsunderstøttede Museer, ogsaa Kunstmuseerne, og Undervisningsministeriet overvejer nu den nøjere Udformning af de Regler, hvorefter dette skal ske. Der vil, saa vidt det vides, næppe blive krævet noget »ekstraordinært Tilskud fra anden Side«, men regnet med et vist Forhold til Museernes egne Indtægter.

Vi faar saaledes ikke alt, hvad vi ønskede og haabede, idet altsaa ikke alle Provinsmuseer faar Del i Tilskuddet, og dette ikke kan ventes at overstige de 50 pCt. Men et Resultat er dog naaet, og dette skyldes i særlig Grad Folketingsmand Bertel Dahlgaards Hjælp og Støtte, for hvilken vi er ham taknemlige.

Jeg maa sluttelig beklage, at Styrelsen ikke har været i Stand til at finde yngre Medarbejdere til det planlagte lille Skrift om Museumsteknik og Konservering, og at Fremskaffelsen af Prøveark til Protokol og trykte Kartotek kort har været vanskeliggjort af Papirmangel.

Styrelsen sendte Hr. *Albert Thomsen*, Holbæk, en Hilsen paa hans Jubilæumsdag i Februar 1945. Og Foreningen har ydet sit Bidrag til en Medaille, som er overrakt den norske Rigsantikvar *Harry Fett* paa hans 70-Aars Fødselsdag den 8. September 1946. Fra begge har vi herfor modtaget en hjertelig Tak.

Sluttelig vil jeg gerne fremsætte følgende *Forslag* til en Henvendelse til Undervisningsministeriet til Diskussion og Afstemning:

»Dansk kulturhistorisk Museumsforening tillader sig herved at andrage om, at den i Ministeriets Regler for statsunderstøttede Museer i Provinsen af 26. September 1941 § 3 trufne Bestemmelse: »I de første 5 Aar efter nuværende Reglers Ikrafttræden vil der dog kunne meddeles Dispensation fra 5-Aars Fristen«, maa blive ændret saaledes, at Fristen fra 5 Aar forlænges til 10 Aar.

Forhandlingerne om Museernes Love og særligt om Betingelserne for Statsanerkendelse og om deres indbyrdes Grænser har vist sig at kræve meget længere Tid end beregnet, og desuden har de siden 1941 forløbne Aar været saa unormale, at det maatte blive vanskeligt eller umuligt at ordne Bevillingsspørgsmaal.

Ikke mindst i Betragtning af sidstnævnte Forhold er det Foreningens Haab, at Ministeriet vil tage denne Henvendelse under velvillig Overvejelse.

Formandens Beretning efterfulgtes af en længere Diskussion. *Andrup* mente, at en Række Museer — f. Eks. Liselund, Gl. Estrup og Møntergaarden i Odense — burde betragtes som Huse med Løsøre, ikke som Huse med Erhvervsinventar, hvorfor de ikke burde beskattes med 1 0/0, men med 1 0/00. En privat Møntsamlings, der under Krigen anbragtes i Sikkerhed paa Frederiksborg, skal nu betale den højere Forsikringssats, medens den hjemme i Mandens Stue vilde være blevet beskattet under Hus med Løsøre. Hvad vil Bestyrelsen foretage sig med Museer som Liselund og Gl. Estrup, der ikke er statsanerkendte, men dog delvis statsunderstøttede? — *Andrup* gjorde dernæst opmærksom paa, at Kontrollfunktionærerne var ved at danne Klubber under Vagtværnet, hvorved Timelønnen f. Eks. for Frederiksborgs Vedkommende blev presset op til 2.50 Kr. Da det som oftest drejer sig om delvis pensionerede, ældre Folk, skønnes denne Lønning at være lovlig høj. — *Klem* oplyste, at der paa Kronborg kun betales 1.50 Kr. i Timen. — *Søgaard* meddelte, at Krigsforsikringen for Bygningerne skal betales med 13—15 0/00 i Løbet af 3 Aar. Har Bestyrelsen arbejdet paa ogsaa at faa disse Udgifter ind under Bevillingen til Løsøreforsikringen? — *Formanden*: I Ministeriets Skrivelse af 31. Juli nævnes kun Løsøre, skønt Bygningerne var taget med i vort Andragende.

Rüsmøller, Aalborg, bemærkede til *Andrups* andet Punkt, at Opsynet hidtil har været lønnet for lavt. Men hvor det drejer sig om Aldersrentenydere, kan en for høj Løn let medføre Aldersrentens Bortfald. — *Andrup*: Vi har ogsaa Aldersrentenydere. De faar 2—300 Kr. i nogle faa Maaneder om Aaret. Nu bliver vi nødt til at antage færre, men fuldt beskæftigede Folk i Stedet for disse mere løst engagerede. — *Klem*: Den nye Aldersrentelov giver jo Ret til større Bifortjeneste end den gamle.

Kaster, Odder, savnede en Oversigt over, hvor meget Tilskuddet til Forsikringen drejer sig om. — *Albrechtsen*, Odense: Tilskuddet ydes kun, naar Museets økonomiske Stilling gør det paakrævet. Da Odense Kommune yder et rundeligt Tilskud (i Aar 10.000 Kr.

ekstraordinært paa Grund af Krigsforsikringen), betyder det vel, at Fyns Stiftsmuseum ikke kan komme i Betragtning ved Uddelingen af Statstilskuddet? Bestyrelsen anmodes om at støtte Stiftsmuseets Ansøgning til Ministeriet om at faa Del i Tilskuddet. — *Søgaard* vilde støtte Andrups Fortolkning af visse Museer som »møblerede Huse« meget kraftigt. Paa en Forespørgsel har Fuldmægtig Koch svaret, at han ikke var sikker paa, om Fabrikkerne i Den gamle By kunde undgaa den høje Fabriks-Krigsforsikring. En samlet Henvendelse vilde maaske kunne gøre sin Virkning. — *Paulsen*, Frederiksborg: Hvordan kan en saadan Lov vedtages, uden at Undervisningsministeriet har gjort Foreningen opmærksom paa den? Mangler vi ikke en Centralorganisation — Museumsnævnet repræsenterer f. Eks. ikke Frederiksborg. — *Sekretæren*: End ikke Nationalmuseet eller Statens Tilsynsførende har faaet blot en Antydning af Meddelelse om Behandlingen eller Vedtagelsen af den omtalte Lov! Om Museer kan betragtes som Huse med Løsøre bliver et juridisk Fortolkningsspørgsmaal, som jeg mener, den kommende Bestyrelse maa henvende sig til en Specialist om. — *Formanden* udtalte, at der aldrig har været rettet Henvendelser til Bestyrelsen vedrørende Opsynsmændenes Lønningforhold. Til Andrups første Spørgsmaal kunde han svare, at Bestyrelsen hele Tiden har hævdet, at Museerne ikke har noget med Erhvervsløsøre at gøre. I en Skrivelse til Rigsdagen er det fremhævet meget stærkt, at det er os uforstaaeligt, at man kunde henføre Museerne under denne Lov. Bestyrelsen kan ikke gøre for, at der vedtages en Lov, som den paagældende Organisation ikke faar Meddelelse om. Formanden tilbageviste Bebrejdelser i den Anledning. De delvis statsunderstøttede, men ikke statsanerkendte Museer kunde han ikke vide noget om. — *Andrup*: De paagældende Museer er dog Medlemmer af Foreningen. — *Formanden*: Ja, men de har ikke henvendt sig til os. Var vi ikke gaaet til Rigsdagen, havde vi ikke opnaaet noget Resultat — og Resultatet var ikke blevet anderledes, hvis vi i Stedet var gaaet til Finansudvalget. — *Berner-Schilden-Holsten*: At Museerne vanskeligt kan henføres under Huse med Løsøre skyldes vel, at deres Værdier ofte er for store? Maksimum for det private Løsøres Forsikringssum er 100.000 Kr. pr. Police. Men dette Beløb vilde sikkert for mange Museer betyde en Underforsikring, hvis der skete virkelig Skade. — Det vedtoges, at den kommende Bestyrelse optager Sagen til fornyet Drøftelse.

Friis, Hjørring, vilde gerne have Museumsnævnet til at give en Redegørelse for Fordelingen af Centralmuseernes Virksomhedsomraader i Forhold til de smaa Museer i de paagældende Distrik-

ter. — *Riismøller*, Aalborg: I vort Omraade ligger det fortrinlige Museum i Aars. Museumsnævnet har anerkendt hele Amtet som Aalborg Museums Virksomhedsomraade med den Indskrænkning, at Aalborg Museum ikke foretager arkæologiske Undersøgelser i Aars, Gislum og Slet Herreder samt et Par Sogne i Nærheden af Aars. Derimod kan vi godt foretage Opkøb i disse Herreder. — *Sekretæren*: Det er vanskeligt at trække kulturgeografiske Grænser mellem Museerne. Hvad skal man mene om en Grænse mellem f. Eks. Roskilde og Køge? Paa den anden Side *maa* man have noget at holde sig til i Tvivlsspørgsmaal. Museumsnævnet har anset det for bedst, at der forhandles direkte mellem de paagældende Museer. Naar et Museum ved Opnaaelsen af Statsanerkendelse reviderer sine Love, sker der Henvendelse til Nabomuseer, hvis Love ikke behøver at revideres. For Grænsernes Beliggenhed kan Jernbaneforbindelser etc. spille en Rolle. Vi er ved Undervisningsministeriets Bestemmelser forpligtede til at fastsætte Grænser, men disse behøver ikke at falde sammen paa baade det forhistoriske og det historiske Omraade. Med Hensyn til de smaa Museer, der ligger i Centralmuseernes Omraade, kan henvises til Ordningen paa Fyn. Randbyerne har her hver især faaet sit specielle Omraade, medens samtidig Stiftsmuseet har Ret til at virke over hele Fyn. Ordningen gælder foreløbig for 10 Aar. Det Museum, som sidder med Penge og kvalificeret Arbejdskraft, kan ikke indskrænkes til et eller to Herreder; men det har Forpligtelse til at tage Hensyn til de smaa Museers Særinteresser. Stiftsmuseet vil saaledes ikke begære at erhverve en Lavgenstand fra Bogense forud for Hjembyen. De smaa Museer bør ikke gaa videre ud end til deres naturlige Virkeomraade. — *Broholm* erklærede sig i det store og hele enig heri. De store, gamle Museer *maa* for de forhistoriske Perioders Vedkommende have Lov til at samle fra hele Omraadet. Ofte kan man faa de mindre Museer til at vælge en særlig Begrænsning, saaledes har Falsters Minder deponeret alle sine Oldsager i Stiftsmuseet i Maribo, mod at dette ikke samler paa Folkekultursager fra Falster. Arkæologiens Materiale bør saa vidt muligt være samlet paa faa Steder.

Diskussionen sluttede med Vedtagelse af Formandens Forslag om, at Dispensationen fra Ministeriets Regler § 3 skulde søges forlænget fra 5 til 10 Aar, hvorefter Beretningen godkendtes.

Punkt 2 paa Dagsordenen: *Sekretæren*, C. A. Jensen, gav Oversigt over *Fordelingen af Fællesbevillingen* for 1944—45 og 1945—46 til Indkøb og Konservering.

	1944/45	1945/46
Liselund: Konserveringsarbejder	2000	2000
Gammel-Estrup: Gobelinkonservering	2000	

Gammel-Estrup: Indkøb		1500
Aarhus gml. By: Skrivepult, Spiseskeer m. m.	350	
Sofa m. m.		245
Køge: Konserveringsarbejder	1000	1000
*Signetring		15
Holbæk: Louis XVI Møbler	600	
Odense: Kiste fra Drigstrup c. 1650	2100	
Louis XVI Sølvterrin		3557
Hjørring: Indkøb af V. Friis Samlinger	4000	
do. og Konservering af Bronzesager		3300
Nykøbing M.: Rokokolampet. Empirespejle. Kirkepanel	900	
Aalborg: *Sentmiddelald. Guldfingerring	300	
Empiremøbler fra Randrup		2000
Aarhus: Forhist. Udgravninger	500	
Horsens: *Kiste fra Palæet	450	
Kolding: Jernbunden Kiste m. m.	1250	
Ringkøbing: Konservering af Oldsager	400	
Sønderborg: Indkøb	500	763
Hillerød: Konserveringsarbejder	400	300
Roskilde: Empiremøbler	1200	1000
*Sølvskeer	55	
Stege: Malerier af S. L. Lange	1000	
Konserveringsarbejder		500
Nyborg: Bybilleder	500	
Try, Østvendssyl: Indkøb		400
Aars: Indkøb	1000	1000
Hobro: Indkøb	450	400
Odder: Konservering		200
Desuden har Nationalmuseet udført mindre Konserveringsarbejder for Roskilde, Middelfart, Randers og Horsens	545	20

Fordelingen af Provinsmuseernes Fællesbevilling til Indkøb og Konservering giver ikke Anledning til nogen lang Redegørelse. De foregaaende Aars Praksis er ikke afvejet, men de unormale Tilstande, som har hersket i Landet, maatte i nogen Grad præge de to Aar. 1944 indkom til Undervisningsministeriet kun 16 Andragender med en Totalsum paa kun 20.580 Kr., 1945 20 Andragender paa 26.000 Kr., mindre end sædvanligt. Det førstnævnte Aar havde Nationalmuseet disponeret over 1350 Kr. dels til Konserveringer, dels til nogle Indkøb i København, en Kiste til Horsens 450 Kr., en middelalderlig Guldfingerring fra Himmerland, der ikke kunde siges at være Danefæ, til Aalborg 300 Kr. og et

Par Sølvskeer til Roskilde 55 Kr. 1945 forbrugtes paa tilsvarende Maade ialt kun 35 Kr.

Under disse Forhold har det været muligt ubeskaaret at imødekomme alle større Ønsker om Indkøb af enkelte betydelige Genstande, der virkelig kan siges at hæve Provinsmuseernes Standard. Det gælder saaledes i 1944 Odenses Barokkiste med fin Intarsia fra ca. 1650, 1945 Odenses nyklassiske Sølvterrin fra ca. 1790, et lokalt Sølvsmedearbejde, og Aalborgs Empiremøblement fra Randerup Herregaard. De uundgaaelige, men ret smaa Nedskæringer har som sædvanlig især ramt uspecificerede Andragender om Hjælp til Indkøb, men kun yderst faa af Andragenderne har i disse to Aar faaet helt Afslag. Man har kunnet imødekomme alle rimelige Ønsker om Hjælp til Konserveringer og yde flere mindre Museer Støtte til blandede Indkøb.

Overfor de ny tilkommende statsanerkendte Museer, der jo alle faar Ret til Part i denne Bevilling, skal jeg gentage, at det nytter lidet eller intet at indsende Andragender uden at nævne noget bestemt Tal. Saadanne Ønsker kan der vanskeligt tages Hensyn til. Nævnes der en Sum, er der Haab om i det mindste at faa noget af den tildelt.

Sekretærens Oversigt over Fællesbevillingens Fordeling godkendtes.

Dagsordenens Punkt 3, *Museumskonsulenternes Virksomhed*: Under dette Punkt udtalte den Tilsynsførende Dr. *Broholm*: Arbejdet med Ordningen af Provinsmuseerne er blevet fortsat efter de Linier, som blev meddelt paa Aarsmødet 1944. I 1945 er der arbejdet i Maribo Museum, hvor Protokollen førtes à jour, og Ribe, hvor det samme skete. Endvidere blev der truffet Aftale om Nyordninger i Varde, Holstebro og Hjørring Museer. I 1946 er Arbejdet paabegyndt i Hjørring, fortsat af cand. mag. Knud Larsen. Holstebro Museum er nyopstillet og protokolleret. Det samme gælder Varde Museum. I Efteraaret vil Randers og Hobro Museer blive besøgt, og, saavidt Tiden tillader det, vil Skive og Ribe Museer blive ordnet og Protokollen ført à jour. Konsulenten er i Færd med at udarbejde en Plan for ensartet Behandling af nyttilkomne Oldsager, paa Grund af hvilken der vil kunne føres effektiv Kontrol med hele Landets Oldsagsbestand. Erfaringen har vist, at alt for mange Oldsagsfund er for daarligt oplyst, idet de foreliggende Oplysninger har været alt for tilfældige. Jeg henstiller, at man opfordrer Konsulenten til ved første Lejlighed at redegøre for disse Planer. — Af Hensyn til Museernes Økonomi

henlægges saa meget af Arbejdet som muligt (f. Eks. Renskrift af Protokoller og arkivalske Undersøgelser) til Nationalmuseet som Vinterarbejde, hvor Museets topografiske Arkiv er til Disposition.

C. A. Jensen udtalte som Tilsynsførende med de historiske Afdelinger:

I Finansaaret 1. April 1944—31. Marts 1945 er udført forskelligt Arbejde for følgende Museer ved Museumskonsulenten: Museet for Holstebro og Omegn, hvor Samlingerne fra historisk Tid er blevet omordnet efter den sidste Aar lagte Plan. Lolland-Falsters Stiftsmuseum, hvor der er paabegyndt en gennemgribende Ordning af Samlingerne i Forbindelse med en større Udvidelse af Museets Lokaler. Man har naaet at opstille Samlingerne fra Tiden indtil c. Aar 1700. I Kalundborg og Omegns Museum er der paabegyndt en ny Registrering af den først indsamlede Halvdel af Museets Samlinger fra historisk Tid samtidig med, at der bliver malet Numre paa disse Genstande. Skive Museum har faaet en Række Genstande fra historisk Tid registreret og paamalet Numre. For Viborg Stiftsmuseum er der planlagt og i Løbet af Vinteren paabegyndt en ny Registrering af Samlingerne fra historisk Tid. — Arbejdet har i dette Aar været en Del generet af de urolige Forhold under Besættelsen. I Vintertiden har Konsulenten iøvrigt været til Tjeneste for Nationalmuseets 2. og 3. Afdeling, ligesom han i Juli Maaned i 14 Dage deltog i 3. og 7. Afdelings Bøndergaardsundersøgelser i Sydsjælland.

I Finansaaret 1. April 1945—31. Marts 1946 har Museumskonsulenten udført Arbejder for følgende Museer: I Møns Museum er foretaget en Revision af Protokol og Samlinger fra historisk Tid, Numre er malet paa Genstandene, ligesom der i Forbindelse hermed er ændret lidt i Genstandenes Opstilling, desuden er der indrettet et Par nye Værelser. For Lolland-Falsters Stiftsmuseum er der foretaget Ændring af Genstandenes Opstilling i tre af Fri-landsmuseets Bygninger. Paa Kalundborg og Omegns Museum er den paabegyndte Revision, Nummerering og Beskrivelse af Genstandene i et Seddelregister blevet fortsat. I Viborg Stiftsmuseum er ligeledes fortsat med Revision af Protokollen over Genstande fra historisk Tid, Genstandene er blevet paamalet Numre og udførligt beskrevet i et Seddelregister. Endvidere er Museerne i Lemvig og Varde blevet besøgt, og et Protokolleringsarbejde ved de to Museer er planlagt for det kommende Aar. I Vintertiden har Museumskonsulenten været til Tjeneste for Nationalmuseets 2. og 3. Afdeling.

Punkt 4, *Regnskabsafklæggelse*. Kassereren, *Uldall*, meddelte følgende: Medlemskontingenter for 76 Museer i 1944 var 760,00 Kr., Aarets Indtægter i alt 3.918,21 Kr., Udgifterne 287,73 Kr., hvorefter der var 3.630,48 Kr. at overføre. I 1945 indkom fra 77 Museer 770,00 Kr. i Kontingenter, Aarets Indtægter i alt 4.517,68 Kr., Udgifterne 326,75 Kr., til Overførsel bliver derefter 4.190,93 Kr. Regnskabet er revideret af Hjorth-Nielsen. Det godkendtes.

Punkt 5, *Eventuelt*. *Engelstoft*, Køge, vilde gerne have Nationalmuseet til at lave Instruktionskursus for Provinsmuseernes Kustoder. Det var ogsaa ønskeligt at faa nærmere Kontakt mellem Foreningen og Museerne, eventuelt kunde hvert Museum aarligt indsende en kortfattet Beretning om sin Virksomhed. Han foreslog desuden at forsøge med Aftenaabning i Provinsmuseerne. Mange Mennesker har ikke Tid til at gaa paa Museum om Dagen. I Køge Museum faar Kustoden Halvdelen af det, der kommer ind ved Aftenbesøg. — *Broholm* meddelte, at man var begyndt at modtage nogle af Provinsmuseernes Kustoder til Instruktionskursus paa Nationalmuseet, saaledes havde Kustoden fra Randers opholdt sig her en Maaned. — *Klem* anbefalede i Tilslutning til Engelstofts andet Punkt, at Museerne meddelte deres Bekymringer til Foreningens Bestyrelse.

Museumskonsulent *Halkjær Kristensen* redegjorde for Indsamlingen af Tinmærker, der nu er afsluttet. Der er kun fundet Kandestøbermærker af 10—12 Mestre, der grupperer sig i Perioden ca. 1720—1820. At der ikke findes Mærker af flere Mestre, skyldes sikkert, at Tinet i høj Grad har været udsat for Omsmelting. H. K. havde gennemgaaet Kandestøberlavets Papirer i København og fundet et meget stort Antal Mestres Navne. Det er nu Tanken at publicere de fremdragne Mærker samt alle kendte Mestres Navne.

Punkt 6, *Bestyrelsesvalg*. Da der ikke afholdtes Møde i Fjor, afgik nu hele Bestyrelsen og Revisor. Af den afgaaende Bestyrelse ønskede Formanden samt Friis, H. P. Hansen og Uldall ikke Genvalg.

Til Formand valgtes *Albert Thomsen*, Holbæk, hvorefter *C. A. Jensen* og *Norn* genvalgtes. Som nye Medlemmer af Bestyrelsen valgtes *Klem*, Kronborg, *Svend Larsen*, Odense, *Sogaard*, Den gamle By og *Steensberg*, Nationalmuseets 3. Afdeling. Endvidere valgtes to Revisorer. (Bestyrelsen konstituerede sig senere med *Norn* som Næstformand, *Svend Larsen* som Kasserer og *Steensberg* som Sekretær).

Dirigenten, *Klem*, hyldede de afgaaede Medlemmer og specielt Formanden. Den nye Formand, *Thomsen*, takkede for Valget og foreslog *J. S. Møller som Foreningens Æresmedlem*, idet han mindedes de Resultater, der i Møllers Formandsperiode fra Foreningens Start indtil nu er opnaaet for Museerne; det er de første Skridt, der koster det største Arbejde. Forsamlingen gav sin enstemmige Tilslutning til Forslaget.

Mødet sluttede med Frokost i Industriforeningens Lokaler.

Dansk historisk Fællesforenings Aarsmøde i Helsingør 30. August—1. September 1946.

Allerede paa det foregaaende Aarsmøde, i September 1944, forelaa der Indbydelse fra *Frederiksborg Amts historiske Samfund* til at afholde Aarsmødet i 1946 i Helsingør. Den særlige Anledning hertil var Frederiksborg Amtssamfundets 40-Aars Jubilæum; dertil føjedes Ønsket om, at det som det første Aarsmøde ude i Landet efter Krigen maatte faa en særlig festlig Karakter. Krigen trak dog i Langdrag, og selv efter Befrielsen kunde det se ud som Trafikforholdene i Landet først vilde bedres i et saa langsomt Tempo, at Mødet maaske maatte opgives eller udsættes. I 1945 kunde intet Møde afholdes, men i Løbet af Efteraaret forbedredes Trafikforholdene saa meget, at Planerne om Mødet i Helsingør kunde genoptages, og trods de overordentlig vanskelige Indkvarteringsforhold i Helsingør besluttedes det at gennemføre Mødet. De der var med, vil sikkert være enige om, at Repræsentanterne fik en Modtagelse fra Helsingør Bys og Frederiksborg Amts og Amtssamfunds Side, som de sent vil glemme; den eneste Betænelighed maatte være, om andre Samfund og Byer efter denne Udfoldelse af Gæstfrihed fremtidig vil vove at indbyde Repræsentanterne, men i den Forbindelse maa det jo huskes, at Mødet i Aar netop havde sin særlige Karakter paa Grund af Jubilæet og som det første Møde efter Befrielsen.

Den 29. August styrtede Regnen ned i stride Strømme, og det saa ud til at Mødet vilde drukne i Regn. Reglen har jo været, at de første Dage har Repræsentanterne siddet i en tæt Sal og stønnet af Varme, nogle har trukket i Skjortærmer og andre er faldet i Søvn; først paa Udflugtsdagen er det blevet koldt og regnfuldt. I Aar var vi heldige; tre straalende Sensommerdage indrammet af Regndage før og efter Mødet. Bedre kunde det ikke være set fra Mødedeltagernes Synspunkt.

Mødet begyndte, som det var naturligt i Helsingør, med en *By-*